

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1729

av Désirée Pethrus (KD)

Arktis

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för ett starkare miljöskydd för Arktis inom ramen för samarbetsorganisationen Arktiska rådet.

Motivering

Sverige är tillsammans med de nordiska länderna, Ryssland, Kanada och USA en del av Arktis. Länderna samverkar i Arktiska rådet, där Sverige var ordförandeland 2011–2013. Ett ordförandeskap som roterar mellan deltagande länder.

Miljön på Arktis är viktig inte endast för de boende i regionen, men även för oss andra såväl som för kommande generationer som får ta konsekvenserna av vårt handlande idag. Arktis står inför stora utmaningar, som inte begränsar sig till de smältande isarna som är en följd av jordens ökande medeltemperatur. Frågorna om oljeutvinning och mineralbrytning i området måste dessutom tas på största allvar.

Det som händer i Arktis har omedelbara konsekvenser för oss alla, vi ser det redan med de smältande isarna och förhöjda vattennivåer som påverkar lågt liggande öar och länder. Framöver lär konsekvenserna bli ännu mer negativa om vi inte gör något åt vårt oljeberoende.

Ytterligare borrhande efter olja i Arktis kommer ha negativa effekter på Arktis miljö och även på den globala miljön. Permafrosten som är kännetecknande för Arktis innehåller stora mängder metan. I samband med att den tinar accelererar utsläppen av koldioxid på ett dramatiskt sätt.

Sverige arbetade aktivt under ordförandeskapet i Arktiska rådet med att få till ett striktare regelverk med tonvikt på ekologi och sociala förhållanden. Sverige har drivit

frågan om utsläppsminskningar av sot (som drar till sig värme och gör att snön smälter snabbare), utarbetat rekommendationer om förebyggande av oljeutsläpp samt utvecklat ett instrument för att säkra de arktiska staternas beredskap inför och bekämpning av eventuella oljeutsläpp.

När isarna smälter har dock oron ökat för att länder ska börja utvinna olja i områden som inte klarar att ta emot oljespill. Det finns områden som är extra känsliga och bör skyddas mot oljeutvinning och annan aktivitet som kan störa. Det var exempelvis en fråga som blev särskilt aktuell under den norska valrörelsen till stortinget 2013.

Det är viktigt att Sverige arbetar för att skydda Arktis från oljeutsläpp. Arktis är omringat av det iskalla ishavet som saknar förmåga att absorbera olja vid ett utsläpp. Det saknas idag metoder för att sanera olja i ishavsmiljö. Därför bör ingen utvinning ske i dessa särskilt känsliga marina områden.

Vid sidan av utvinningen av olja och gas i Arktis så ökar gruvnäringen. Mineralbrytningen ger en möjlighet till fler arbetstillfällen men samtidigt riskerar enorma naturvärden och urbefolkningens livsförutsättningar att äventyras. Vi anser därför att det krävs betydligt tydligare riktlinjer för att öppna nya gruvor och att större krav ska ställas på gruvbranschen att återställa marken samt återvinna och sanera avfallet.

Det är heller inte acceptabelt att Arktis resurser utnyttjas hejdlöst av internationella företag utan någon form av motkrav på återställargaranti, skatteintäkter och arbetstillfällen. Urbefolkningens framtid och överlevnad är beroende av att vi respekterar olika internationella överenskommelser som FN:s konvention om ursprungsbefolkningars rättigheter. Ursprungsbefolkningen i olika länder hänvisas ofta av regeringar att själva förhandla med företagen, vilket starkt kan ifrågasättas inte minst ur rättssäkerhetssynpunkt.

Ska vi lyckas hejda klimatförändringarna samtidigt som vi ger ursprungsbefolkningen möjlighet att leva och verka i de arktiska områden, krävs ökade miljöinsatser i Arktis och dialog med ursprungsbefolkningen för att säkerställa ett hållbart nyttjande av naturresurser som fisk och mineraler.

Trots att Sverige lämnat över ordförandeklubban i Arktiska rådet till Kanada är det viktigt att den svenska regeringen fortsätter att vara pådrivande i arbetet så att dessa frågor följs upp.